

Kritika muzikala

V zanosu magije

Markantne interpretacije glavnih likov (Barbara Čeferin)

Čarovnice iz Eastwica v MGL

DAMIJAN VINTER

Zgodba o seksualni revoluciji v konzervativnem mestecu, ki jo sproži prihod nič kaj sramežljivo pohotnega prišleka, oziroma lekcija o feministično obarvanem prebujenju treh zrelih žensk je najširšemu krogu poznana predvsem po zaslugi filma z Jackom Nicholsonom, manj pa v glasbeno gledališki obliki. Odločitev Mestnega gledališča ljubljanskega, da na oder postavi Čarovnice iz Eastwica, je povsem v skladu s programsko usmeritvijo rednega uprizorjanja muzikalov in se je v skupnem seštevku ponovno izkazala kot nadvse primerna in občinstvu prijazna poteza. Ne zgolj zaradi morebitne vsebinske asociacije na tipično slovensko "zaplankanost" ali vodljivo črednost, ki jo zmoti kakršnakoli drugačnost, temveč tudi zaradi posrečene izvedbe, ki jo v solističnih vlogah preveva hvalevreden pevski zanos.

Muzikal po romanu ameriškega pisatelja in literarnega kritika Johna Hoyerja Updika sta pred dvanajstimi leti spisala John Dempsey (besedilo) in Dana P. Rowe (glasba). Isto leto je doživel premierno uprizoritev na londonskem West Endu v režiji Erica Shaefferja, kjer so ga tako kritiki kot občinstvo sprejeli s srednjim navdušenjem. Pop/jazzovsko obarvana glasba s tremi izrazitejšimi motivi je sicer všečna, a daleč od pomnljivosti, dogajanje pa zabavno s hudomušno žgečkljivim prizvokom. Slovenski prevod dialogov (Alja Predan) in pesmi (Milan Dekleva) je zelo dober, pri čemer so pri prvem k aktualizaciji najverjetneje pripomogli tudi protagonisti sami, pri petih besedilih pa se je ohranila sočnost in muzikalna skladnost.

Glasbena priredba in vodenje devetčlanskega orkestra sta bila zaupana Žaretu Prinčiču, ki je poskrbel za udarno lahkoten zven s potrebnimi liričnimi poudarki ter zanesljivo vodstvo oziroma spremljavo pevcev. Le ti so marsikatero intonančno pomanjkljivost ali ritmično neskladje skušali prikriti s suverenim navdušenjem, pri čemer je to bolj uspevalo solistom, ne pa zboru, ki mu lahko očitamo še glasovno neuravnoveženost. Del krivde za takšen vtis gre pogojno pripisati ozvočenju (ki je z nekaj zatajitvami, predvsem pa neprilagojenim nivojem glasnosti kalilo tudi solistične nastope), ostala pa ostaja na ramenih zborovske zasedbe, v

kateri bi, še posebej, ker ne zahteva večjih igralskih nastopov, pričakovali izkušenejši pevec.

Scena (Jože Logar) je, omejena z velikostjo odra, poenostavljena, a vseeno dovolj razgibana z bistvenimi scenskimi elementi, pričakovati kaj spektakularnejšega - kot je bilo "lebdenje" glavnih igralcev nad občinstvom v londonskem Prince of Wales Theatre - pa je seveda neumestno. Režiser Stanislav Moša je dogajanje rutinirano uokviril v privlačno celoto s kratkimi nemotečimi scenskimi prehodi, hkrati pa je protagonistom pustil dovolj svobode in prostora, da samostojni songi zazvenijo v vsej polnosti. Preveč izven celotnega konteksta (in vsebinsko premalo razumljivo) izzvene le epizodni nastopi dekletca na skiroju.

Iva Krajnc, Pia Zemljič in Tanja Ribič so na dan ogleda, v ponedeljek, 28. maja, postregle z markantnimi interpretacijami glavnih likov, glasovno prijetno presenetile ter se lepo - barvno glasovno in karakterno - dopolnjevale. Prva se je kot Sukie izkazala z dovršeno igralsko transformacijo od pretirano zadržane, nesamozavestne in jecljajoče "uradnice" do od energije prekipevaljoče ženske (navdušujoča interpretacija songa Besede, besede). Druga je kot čelista Jane izžarevala otipljivo ženstvenost in neposrednost, tretja se je kot kiparka Alexandra izkazala z (materinsko) zrelostjo in največjo pevsko izkušnostjo. Uroš Smolej se je uspešno spopadel s transformacijo v alfa samca, kar Darryl Van Horn alias poosebljen Hudiča v izhodišču je. Njegov manipulativni glas ter odrska in pevka prezenca sta poskrbeli za dostojno upodobitev karizmatičnega zapeljivca, je pa njegov lik nosil bolj karikirajoči kot stereotipno mačistični prizvok. Medtem ko velja v drugih pomembnejših vlogah pohvaliti še Mirjam Korbar Žlajpah (uničujoče gospodavalna Felicia) in Gregorja Grudna (njen zatirani soprog Clyde), pa se Domen Valič ni najbolje obnesel v vlogi od mladosti in ljubezni prekipevaljočega Alexandrinega sina Michaela predvsem po zaslugi šibkih glasovnih sposobnosti (neprimeren falzeto prehod v duetu in drugo "nesoglasje" z zanesljivo Viktorijo Bencik v vlogi Jennifer).

S Čarovnicami iz Eastwica se bo MGL (verjetno v odrsko prirejeno oziroma razširjeni verziji) predstavil še julija v ljubljanskih Križankah v okviru Festivala Ljubljana, kar jim bo gotovo prineslo še dodatno prepoznavnost in spodbudilo zanimanje za njihov ogled tudi v prihodnji sezoni.

Kritika razstave

Telo kot politično orodje

Samostojna razstava del Tanje Ostojić: Telo, politika, agens ... v Galeriji Škuc

KAJA KRANER

Tanja Ostojić je vsekakor ena najpomembnejših in najzanimivejših sodobnih umetnic iz držav nekdanje Jugoslavije, ki pa je s pregledno razstavo v galeriji Škuc pri nas prvič celostno samostojno predstavljena. Umetnica, ki je na mednarodni umetniški sceni že od druge polovice 90-tih let, je v svojem opusu vzpostavila povsem specifično obliko performansa, v katerem preko rabe lastnega telesa poskuša ukinjati posredništvo umetniškega medija.

Uporabo lastnega telesa umetnica razume kot neke vrste direktno komunikacijo, pri čemer v prvem planu ni toliko tematizacija partikularne identitete. Ne gre torej za fiksacijo na uprizorjanje jaza, kot pri veliki večini body arta, temveč je telo prvenstveno komunikacijsko orodje. Umetnično telo je seveda še vedno nujno obremenjeno s svojo partikularnostjo (telo je v končni fazi vir kulturnih razlik), ni nikakršni nevtralni medij, oziroma nevtralni nosilec komunikacije, akcije. Še več, ravno skozi uporabo/izrabo telesa kot "golega" komunikacijskega orodja se izpostavlja, da "pomenske obremenjenosti" telesa ni mogoče zabrisati ali celo izničiti. In ravno v tem kontekstu Ostojićeva vzpostavlja določene poudarke: partikularnost/pomenskost telesa ni tam/tisto, kar telo je, ni esenca, obstoječe, temveč je radikalno kontekstualna. Tudi povsem običajen izsek za sodobne razmere "dostojno" razgaljenega ženskega telesa je lahko označen kot pornografija, kot je bil označen eden najbolj znanih umetniških projektov EU Panties iz leta 2005. Če se izsek golega "tujega" ženskega telesa pojavi na reklamnih panojih na Dunaju tik pred avstrijskim predsedovanjem EU, in če se na modrih spodnjih hlačkah, ki za razliko od Courbetovega izvirnika (znamenitega Izvora sveta) dejansko pokrivajo žensko spolovilo, svetijo zlate zvezde na primer.

Tovrstna, nekako implicitno-provokativna govorica, ki se manifestira skozi žrtvovanje lastne intimnosti, je za Ostojićevo nasploh značilna. Video

V Portorožu jubilejni kongres Knjiga na Slovenskem

Portorož včeraj in danes gosti že deseti kongres Knjiga na Slovenskem, ki letos nosi naslov Od vsebine do bralca. Strokovnjaki osvetljujejo različne vidike trženja knjige, beseda pa teče tudi o soočanju s krizo na knjižnem področju. V okviru kongresa je na sporedu 6. knjigotrška akademija. Svet založništva se je spremenil v marsikaterem pogledu, tudi v velikem zmanjšanju trga, je kongresu na poti zapisala Maruša Kmet, predsednica Društva slovenskih založnikov, ki organizira prireditev. Kmetova ob tem opozarja, da ne glede na to, ali gre za tiskano ali elektronsko obliko, vsebina nastaja na enak način, zanjo so potrebni avtorji, založniki in agentje. Ne glede na medij bo zato knjiga prišla do bralca samo, če ji bomo pomagali s praviimi marketinškimi orodji. (sta)

Tanja Ostojić, Vacation with Curator, kolaž, 2003 (Kaja Kraner)

dokumentacija, ki dokumentira umetnično potrpežljivo izvajanje usluge spremstva v štiridnevem performansu I'll be your Angel, ki ga je izvedla v okviru 49. Beneškega bienala leta 2001, najbrž v največji meri izpostavlja nekakšno ustvarjalno maksimo njenega "samozrtvovanja". Medtem ko se izčrpani in vsega naveličani kurator 49. Bienala, znameniti Harald Szeemann, ki ga je Ostojićeva v okviru projekta neprestano spremljala, pritožuje, kako mu vsepovsod sledi horda fotografov, mu Ostojićeva z nekakšnim sprijaznjenim nasmeškom ponavlja, kako moramo vsi nekaj žrtvovati za umetnost.

To maksimo vsekakor udejanja tudi v projektu Looking for Husband with EU Passport, ki je potekal med letoma 2000 in 2005. Na razstavi je tako razstavljena celotna dokumentacija procesualnega projekta, vključno s plakatom za oglas, ki ga je objavila na internetu, odzivi potencialnih kandidatov, in dokumentom srečanja z enim izmed njih, s katerim se je kasneje tudi dejansko poročila, živela, in po določenem času ločila. V seriji umetniških participatorno-procesualnih projektov Strategies of Success/Curators series sta na razstavi v obliki iz dokumentacije sestavljenih kolažev predstavljena tudi projekt Vacation with Curator iz leta 2003 in v obliki video dokumenta Be My Guest iz leta 2001.

V enem izmed galerijskih prostorov sta sopolstavljena dokumentacija dela Personal Space iz leta 1996 in njegove variacije, Black Square on White (after Malevich), ki je bilo med

drugim zasnovano za 49. Beneški bienale. Gre za iz umetniških sramnih dlak oblikovani črni kvadrat na beli površini venerinega hriba, apropiacija in reinterpretacija umetničnega predhodnega dela in Malevičevega Črnega kvadrata torej, ki je bila v času bienala dostopna izključno za pogled Harald Szeemann.

Umetnica tudi sicer svoje pretekle projekte pogosto ponavlja in reinterpretira, tak primer sta tudi sopolstavljena dokumenta video performansa Naked Life iz leta 2004 in Naked Life 2 iz leta 2011, v katerih pol gola umetnica prebira komentarje Evropskega centra za pravice Romov glede primera Nemčije.

V svojem celotnem opusom se Ostojićeva torej ne poigrava toliko s (samo)objektivizacijo telesa, temveč bolj s (samo)objektivizacijo življenja. Njene kritične tematizacije tako ni toliko deležna že tisočkrat prežvečena problematika objektivizacije ženskega telesa (na primer zamrznitve in idealizacije živega ženskega telesa skozi umetniške, medijske itd. upodobitve), temveč se spolne identitete dejansko loteva "zgodovinsko sinhronizirano", tj. skozi najaktualnejše politične, družbene itd. dogodke, ki spolno identiteto vnovič definirajo ali reinterpretirajo. Skozi procesualno umetnost, ki se mestoma povsem zliva z/v življenje, se umetnica bolj kot v detektiranje tega, kako je telo objekt represije, preusmerja v biopolitiko, kjer je "objekt" oblastnih mehanizmov prvenstveno človeško/telesno življenje.

STRIPOVSKI JUNAKI REŠUJEJO EVROPO!

Umetnostna galerija Maribor

Otvoritev bo v petek, 15. junija ob 18. uri.

Razstava bo na ogled do 15. julija.

STRIPART.NICA BUCH STRIP FORUM

UMETNOSTNA GALERIJA MARIBOR

VEČER DELO MLADINA GLOSS

EPEKa www.epeka.si

MARIBOR2012 Evropska prestolnica kulture